

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Forslagets indhold og formål

Lovforslagets formål er at præcisere reglerne om, hvad det er, de sociale nævn og Den Sociale Ankestyrelse efterprøver. Præciseringen har til formål at sikre, at prøvelsens omfang svarer til hensigten bag den gældende bestemmelse, således som det fremgår af lovforslagets bemærkninger og socialministerens svar til Folketingets Socialudvalg under behandlingen af det daværende lovforslag. Det fremgår heraf, at det er yderst vigtigt, at ankeinstansernes prøvelse ikke er snævrere end domstolenes.

Der henvises til forarbejderne til lov nr. 453 af 10. juni 1997 om retssikkerhed og administration på det sociale område (L 228 1996-97): Folketingstidende 1996-97, till. A 4904, till. A 4855, FF 6072, till. B 1176, FF 7861, till. B 1426, FF 8297, till. C 822.

Der er sket en udvikling i opfattelsen af domstolenes efterprøvelse i retning af en mere og mere intensiv prøvelse. Det er vigtigt, at grundlaget for prøvelsen i det sociale ankesystem præciseres, så det følger denne udvikling i domstolenes praksis. Dette sker ved at foreslå, at efterprøvelsen omfatter retlige spørgsmål. Det vil sige, at de sociale klageinstansers bedømmelsesgrundlag skal være gældende ret. Derved bliver prøvelsens omfang styret af samme retlige principper, som domstolene anvender. Forslaget medfører derfor ikke ændringer af gældende ret.

Baggrunden for forslaget

Den nuværende formulering af § 69: »Det sociale nævn og Ankestyrelsen kan kun, når der foreligger særlige omstændigheder, efterprøve det skøn, der indgår i en afgørelse truffet af kommunen eller amtskommunen«, gav allerede efter bestemmelsens ikrafttræden anledning til tvivl om bestemmelsens rækkevidde. Det blev således fremført af blandt andet flere brugerorganisationer, at flere kommuner opfattede bestemmelsen således, at visse sager på grund af deres »skønsmæssige karakter« ikke kunne klagebehandles og at kommunerne videregav denne opfattelse i deres klagevejledning til borgerne. Ankestyrelsens blev

derfor bedt om at foretage en opfølgning på ankeinstansernes anvendelse af § 69. Resultatet af denne opfølgning forelå i august 2000.

Ankestyrelsens undersøgelse viser, at flere kommuner og ankeinstanser fortolker formuleringen i § 69 som en skærpelse af begrænsningen i ankeinstansernes mulighed for at efterprøve og tilsidesætte skønnet, selv om dette ikke er hensigten med bestemmelsen.

Ankestyrelsen anfører i redegørelsen, at det ikke kan afvises, at formuleringen har medført en kommunal forventning om, at ankeinstanserne vil være mere tilbageholdende med at efterprøve skønnet i forhold til praksis efter den tidligere bestemmelse i bistandsloven, som § 69 er en videreførsel af. Dette viser sig i praksis ved, at kommuner i øget omfang synes at påberåbe sig § 69 over for ankeinstanserne – også når det drejer sig om ikke-skønsmæssige afgørelser.

Nærmere om prøvelsens omfang

Det fremgår af bemærkningerne til den gældende bestemmelse i § 69, at ankeinstansernes efterprøvelse af skønsmæssige afgørelser i alt væsentlighed skal svare til den efterprøvelse, som domstolene og Folketingets Ombudsmand foretager af skønsmæssige afgørelser. Der er således altid en række forhold, som ankeinstanserne skal efterprøve, selv om en bestemmelse i større eller mindre grad giver kommunen eller amtskommunen mulighed for foretage et skøn, når den skal træffe en afgørelse. De sociale ankeinstanser skal altid efterprøve om kommunen eller amtskommunen har respekteret de almindelige forvaltningsretlige principper om lovlig forvaltning (fx magtfordreningsslæren, lighedsgrundsætninger m.v.). De sociale ankeinstanser efterprøver ligeledes fuldt ud, om sagen er tilstrækkeligt oplyst, om sagens faktiske omstændigheder er rigtige, om der er sket fejl i sagsbehandlingen samt det almene juridiske grundlag for efterprøvelsen.

De sociale ankeinstansers efterprøvelse omfatter efter forslaget også en efterprøvelse af lovligheden af de kriterier, som kommunen eller amtskommunen har